

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁĄCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mirosław Czapla
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Palka
POWIAT KRAKOWSKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Joanna Potocka-Rak
POWIAT CIECHANOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezdeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trełka
POWIAT RADOMSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0715/100/22

Warszawa, 14 października 2022 roku

Szanowny Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

w nawiązaniu do posiedzenia plenarnego KWRiST, które odbyło się 12 października br. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i deklaracji złożonej przez Jana Grabkowskiego, Współprzewodniczącego KWRiST, jako Związek Powiatów Polskich, pragniemy zwrócić uwagę na pogarszającą się sytuację przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych oraz potrzebę zrewidowania obecnie obowiązujących taryf. Działalność przedmiotowych przedsiębiorstw ma bowiem znaczenie dla funkcjonowania lokalnych wspólnot w skali całego kraju.

Z uwagi na drastyczne zmiany warunków ekonomicznych, w tym m.in. kosztów zakupu gazu, energii elektrycznej, galopującej inflacji, wzrostu stóp procentowych przekładających się na wyższe koszty obsługi długu, sytuacja finansowa przedsiębiorstw wod.-kan. stała się bardzo zła.

Jak wynika z ankiety przeprowadzonej w I półroczu 2022 r. przez Izbę Gospodarczą Wodociągi Polskie (IGWP) wśród swoich członków, w której udział wzięło ponad 200 przedsiębiorstw z branży, niemalże 60% ankietowanych zamierzało złożyć wniosek o skrócenie taryfy za wodę i ścieki z uwagi na zmianę warunków ekonomicznych, a przeszło 20% uczestników badania już złożyło przedmiotowy wniosek w 2022 roku. Jednakże większość złożonych wniosków została przez Wody Polskie odrzucona. Już po I półroczu 2022 roku **70% ankietowanych** przez Izbę Gospodarczą przedsiębiorstw wod.-kan. **poniosło straty finansowe** wynikające z realizacji swoich zadań.

Znaczące obniżenie dochodowości przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wpływa na ocenę ratingową spółek oraz istotne pogorszenie oceny

zachowania kowenantów kredytowych. W wyniku takich zjawisk, banki ograniczają w sposób istotny ofertę kredytową na finansowanie inwestycji lub też oferowane warunki finansowe są niekorzystne dla starających się o kredyt.

Należy wspomnieć również o aspekcie pogorszenia standingu w przypadku obsługiwanych już długów kredytowych. Obawiamy się, że długotrwałe negatywne wyniki przedsiębiorstw mogą ostatecznie doprowadzić do wypowiedania przez banki umów kredytowych i żądania zwrotu zobowiązań w całości.

W ocenie przedsiębiorstw wod.-kan. strata jest przede wszystkim efektem obowiązywania taryf, które zaplanowano w warunkach makroekonomicznych nieuwzględniających obecnych uwarunkowań oraz blokowania możliwości skrócenia taryf przez Wody Polskie.

Należy zauważyć, że przedsiębiorstwa wod.-kan. nie mogą w pełni realizować inwestycji zaplanowanych w wieloletnich planach, jeśli zatwierdzona w 2021 roku taryfa nie uwzględnia czynników kosztotwórczych, trudnych do przewidzenia na moment składania taryfy. Rosnące koszty dotyczą całej sfery gospodarczej, generują inflację CPI, wpływają na presję płacową, a więc przyczyniają się do wzrostu kosztów pozostałych komponentów bezpośredniego i pośredniego procesu świadczonej działalności.

W przypadku braku podniesienia taryf, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne w pierwszej kolejności ograniczą wydatki inwestycyjne, co będzie miało negatywne skutki dla realizacji inwestycji dostosowujących do wymagań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i dyrektyw unijnych w zakresie gospodarki ściekowej. Niewypełnienie tych zobowiązań będzie ostatecznie skutkowało nałożeniem na Polskę kolejnych kar pieniężnych przez Unię Europejską. Przedsiębiorstwa będą coraz częściej borykać się też z brakiem środków na sfinansowanie części własnej projektów dofinansowanych z funduszy celowych. Niewywiązanie się z zawartych zobowiązań w tym zakresie będzie skutkowało żądaniem przez Unię Europejską zwrotu przyznanych dotacji. Istotne jest również zachowanie ciągłości projektu i realizacji założeń chociażby taryfowych zawartych w dokumentacji aplikacyjnej.

Panie Premierze,

kluczowy wpływ na funkcjonowanie przedmiotowych przedsiębiorstw ma obecnie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, podległe administracji rządowej. Niestety, współpraca z Wodami Polskimi pozostawia wiele do życzenia.

W pierwszej kolejności trzeba negatywnie ocenić sam czas oczekiwania na zatwierdzanie taryf. Wnioski taryfowe powinny być rozpatrzone, zgodnie z przepisami, w terminie 45 dni od daty ich otrzymania. Jak jednak wynika z ankiety IGWP, postępowanie w sprawie zatwierdzenia taryfy trwało w ankietowanych przedsiębiorstwach średnio 169 dni, a najdłuższy aż 500 dni. Znakomita większość przedsiębiorstw otrzymała w 2021 roku zatwierdzenie taryfy po zbyt długim i trudnym procesie taryfikowania i dopiero po ustępstwach cenowych z ich strony.

Pragniemy zwrócić również uwagę na wpływające na negatywny odbiór społeczny przedsiębiorstw i władz samorządowych słowa wypowiedziane przez jednego z sekretarzy stanu o tym, że „Ceny wody i ścieków nie powinny wzrosnąć” i że „Wody Polskie będą surowo oceniać wnioski samorządów o podwyżkę stawek”. Sugeruje to, że przedsiębiorstwa oraz samorządy chcą się kierować jedynie zyskiem, na co nie pozwolą Wody Polskie. Minister jednocześnie sugerował, że samorządy powinny wziąć na siebie ciężar finansowania przedsiębiorstw wod.-kan., poprzez stosowanie dopłat do taryf lub obniżenie podatku od nieruchomości dla infrastruktury związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków. Nie można jednak zapominać, iż samorządy również borykają się z ciężką sytuacją finansową, związaną z inflacją, przy jednoczesnym spadku poziomu przychodów (m.in. z PIT). Natomiast ewentualne uchwały rad gmin o dopłatach są możliwe jedynie po uprzednim zatwierdzeniu taryf przez Wody Polskie.

Pracownicy branży sygnalizują również, że Wody Polskie w procesie zatwierdzania taryf wymuszają maksymalny wzrost cen za wodę i ścieki w ciągu 3 lat na poziomie łącznie max 10%, podczas gdy nie jest to formalnie uregulowany poziom wzrostu. Warto zauważyć, iż inflacja roczna według GUS wyniosła we wrześniu 17,2%. Tymczasem Regulator zdaje się nie zauważać tych okoliczności. Jednocześnie Wody Polskie wymagają, bez podstawy prawnej, ustalania odpisów amortyzacyjnych na poziomie 1%.

Praktyka rozpatrywania wniosków o zmiany taryfowe, w tym skrócenie taryf, wykazuje, że Wody Polskie przyjęły odgórną politykę ich dotyczącą. Jak wynika z doświadczeń przekazywanych podczas spotkań i szkoleń branżowych, pracownicy przedsiębiorstw wod.-kan. odnoszą wrażenie, że Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej z całej Polski stosują jeden szablon uwag lub wezwań o dokumenty. Przedsiębiorstwa narzekają też na brak kontaktu z Wodami Polskimi w celu negocjacji nad uwagami lub skierowanymi wnioskami o skrócenie taryf. Kierowane do wnioskodawców uwagi są zdawkowe i zbyt ogólne, by można było podejmować racjonalną dyskusję.

Wydaje się, że jeśli polityka Rządu, realizowana poprzez Wody Polskie, zmierza do maksymalnego utrzymania cen za usługi wodne i ściekowe na obecnym poziomie, w celu ochrony odbiorców usług przez nadmiernym wzrostem cen, to powinien on podjąć stosowne działania legislacyjne zmierzające do włączenia realizujących te usługi przedsiębiorstw do sfery przedsiębiorstw objętych szeroko pojętą „ochroną energetyczną”. Być może wskazane byłoby też stworzenie systemu rekompensat dla takich podmiotów za wydatki związane z realizacją usług przy przekroczeniu określonych limitów.

Szanowny Panie Premierze,

system wodociągowo-kanalizacyjny jest m.in. częścią infrastruktury krytycznej państwa. Jego kluczową rolę dla gospodarki, a nawet funkcjonowania kraju uwiaryściły ostatnie wydarzenia w Ukrainie. Żyjemy w czasach, w których bezpieczeństwo sieci wodociągowo-kanalizacyjnej nabiera nowego wymiaru. Przed przedsiębiorstwami stoją ogromne wyzwania inwestycyjne – konieczność wdrożenia dyrektywy dotyczącej jakości wody przeznaczonej do spożycia i nowego rozporządzenia osadowego, przewidywanej

w najbliższym czasie zmiany dyrektywy ściekowej, nowych wyzwań w zakresie zabezpieczania produkcji na wypadek działań wojennych, terrorystycznych, a nawet zapewnienie cyberbezpieczeństwa. Wszystkie te aspekty powodują, że nie możemy pozwolić sobie – jako przedstawiciele władz publicznych, ale i jako społeczeństwo – na ekonomiczne pozbawienie możliwości funkcjonowania przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych.

Z tego względu bardzo prosimy o przyjrzenie się sytuacji tej branży i ewentualną interwencję.

Z poważaniem

Współprzewodniczący KWRiST

Starosta Poznański

Jan Grabkowski

Prezes Zarządu

Związku Powiatów Polskich

Andrzej Pionka

Do wiadomości:

Członkowie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego